

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 1 och 2 § i lagen om köpvittnen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Det föreslås att lagen om köpvittnen ändras så att den övre åldergränsen för ett köpvittne som förordnats till detta uppdrag höjs från 65 till 68 år. Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

MOTIVERING

1 Nuläge och föreslagna ändringar

Fastighetsköp kan slutas antingen i ett elektroniskt fastighetsöverlåtelsesystem som upprätthålls av Lantmäteriverket eller skriftligt så att ett köpvittne bestyrker köpet. Det elektroniska fastighetsöverlåtelsesystemet togs i bruk den 1 november 2013. Enligt de bedömningar som gjorts om fastighetsöverlåtelsesystemet (RP 146/2010 rd, s. 21) kommer en tredjedel av köpen att slutas på elektronisk väg inom fem år efter det att systemet tagits i bruk och hälften av köpen inom tio år efter det att systemet tagits i bruk. Även om användningen av det elektroniska förfarandet skulle bli allmänt på det sätt som förutspås, har det skriftliga förfarandet fortfarande en stor betydelse. Det är inte heller möjligt att sluta alla slag av fastighetsköp i det elektroniska fastighetsöverlåtelsesystemet.

När ett köp sluts skriftligt kan en sådan person vara köpvittne som anges i 1 § i lagen om köpvittnen (573/2009), nedan köpvittneslagen, dvs. en person som är köpvittne på grundval av sin tjänstställning, eller en sådan person som förordnats till uppdraget med stöd av 2 § i den lagen. Enligt 1 § i köpvittneslagen är bl.a. polischeferna, biträdande polischeferna och länsmännen vid den lokala polisen köpvittnen på grundval av sin tjänste-

ställning. I och med den ändring av polisförordningen som trädde i kraft den 1 januari 2010 (517/2009) är länsmännen inte längre polismän och det föreslås därför att en ändring som gäller detta tas in i 1 § i köpvittneslagen.

Styrkande av köp handlar om att sköta en offentlig förvaltningsuppgift. I princip är det därför de som är köpvittnen på grundval av sin tjänstställning som ska bestyrka köp. I praktiken spelar dock de köpvittnen som förordnats till uppdraget en viktig roll när det gäller att trygga tillgången på köpvittnestjänster. I oktober 2013 fanns det sammanlagt 1398 giltiga köpvittnesförordnanden.

En person kan förordnas till köpvittne genom att själv ansöka om det, om tillgången på köpvittnestjänster kräver det och personen är tillräckligt förtrogen med uppgiften och har övriga förutsättningar att sköta den. Ärenden som gäller förordnande av köpvittne avgörs fram till slutet av 2013 av lantmäteribyrån. I och med den reform av Lantmäteriverkets organisation som träder i kraft den 1 januari 2014 koncentreras avgörandet av köpvittnesärenden till en enda instans.

För den som är köpvittne på grundval av sin tjänstställning upphör rätten att bestyrka fastighetsköp när tjänsteförhållandet upphör. Enligt den gällande lagen upphör rätten att

vara köpvittne för den som förordnats till uppdraget när han eller hon fyller 65 år. Av de förordnade köpvittnena var 270 personer i åldern 60—64 år i oktober 2013. Av dem hade 44 fyllt 64 år.

Det föreslås att 2 § i köpvittneslagen ändras så att den övre åldersgränsen för ett köpvittne som förordnats till uppdraget höjs från 65 till 68 år. I och med ändringen ska nuvarande och kommande förordnade köpvittnen kunna fortsätta i uppdraget tills de fyller 68 år. Den föreslagna ändringen medför ingen skyldighet för ett köpvittne att fortsätta i uppdraget, eftersom ett förordnat köpvittne kan avstå från uppdraget enligt eget val. Ändringen ska gälla dem som har ett gällande förordnande att vara köpvittne när lagen träder i kraft. Om förordnandet har upphört före det och personen önskar fortsätta som köpvittne, ska han eller hon lämna in en ansökan till Lantmäteriverket om att bli förordnad till köpvittne.

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits. I förordnandet att vara köpvittne ingår i allmänhet en bestämmelse enligt vilken rätten att vara köpvittne upphör när personen fyller 65 år. Ett köpvittne som har förordnats till uppdraget ska dock enligt eget val kunna fortsätta i sitt uppdrag utan något nytt ansökningsförfä-

rande. Det föreslås därför att det i lagen tas in en bestämmelse enligt vilken 2 § i köpvittneslagen ska tillämpas på rättens upphörande i stället för det förordnande som getts.

2 Propositionens konsekvenser

Syftet med propositionen är att trygga tillgången på köpvittnestjänster. Ändringen väntas inte ha någon inverkan på antalet fastighetsköp. Propositionen har inga konsekvenser för statsfinanserna.

3 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid justitieministeriet. Propositionen sändes på remiss till finansministeriet, jord- och skogsbruksministeriet och Lantmäteriverket. Remissinstanserna hade ingenting att anmärka på propositionen.

4 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 1 och 2 § i lagen om köpvittnen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om köpvittnen (573/2009) 1 och 2 §, sådana de lyder, 1 § i lagarna / och 1190/2011 samt 2 § delvis ändrad i lag / , som följer:

1 §

Uppgift som köpvittne som grundar sig på tjänsteställning

Köpvittnen är

1) cheferna för magistraterna, häradsskrivarna, notarius publicus, polischeferna, biträdande polischeferna, ledande häradsfogdarna, häradsfogdarna och landskapsfogden samt närings-, trafik- och miljöcentralernas lantmäteringenjörer,

2) de tjänstemän vid Lantmäteriverket och tjänsteinnehavare i kommunerna som enligt 5 § i fastighetsbildningslagen (554/1995) kan vara förrättningsingenjörer,

3) de tjänstemän och arbetstagare vid beskickningar i utlandet som avses i 33 § i lagen om konsulära tjänster (498/1999).

Chefen för en magistrat, en polisinrättning och ett utskökningsverk samt en tjänsteman anställd vid Lantmäteriverket som förordnats särskilt får dessutom förordna underlydande tjänstemän till köpvittne. En tjänsteman som avgör inskrivningsärenden får dock inte förordnas till köpvittne.

Rätten att vara köpvittne upphör för de personer som avses i 1 och 2 mom. när deras tjänste- eller arbetsavtalsförhållande upphör.

2 §

Av Lantmäteriverket förordnade köpvittnen

Om tillgången på köpvittnestjänster kräver det får någon annan än en i 1 § avsedd person på ansökan förordnas att vara köpvittne. Den som förordnas ska vara tillräckligt förtrogen med uppgiften och ha övriga förutsättningar att sköta den.

Rätten att vara i 1 mom. avsett köpvittne upphör när köpvittnet fyller 68 år. Ett förordnande till köpvittne kan återkallas, om

1) köpvittnet försummar sina uppgifter enligt denna lag,

2) köpvittnet i övrigt visar sig vara olämplig för uppgiften, eller om

3) förhållandena annars förändras så att ett förordnande till köpvittne inte skulle kunna ges.

Köpvittnet förordnas av och förordnandet återkallas av Lantmäteriverket. Ett sådant ärende avgörs av en särskilt förordnad inskrivningsjurist eller annan tjänsteman anställd vid Lantmäteriverket. Bestämmelser om sökande av ändring i beslut av en myndighet finns i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Denna lag träder i kraft den 20 . lagens ikraftträdande, när den som förordnats fyller 65 år och personen i fråga inte har fyllt 65 år vid lagens ikraftträdande, ska bestämmelserna i 2 § 2 mom. tillämpas i stället för förordnandet.

Om rätten att vara köpvittne upphör i enlighet med ett förordnande som har getts före

Helsingfors den 19 december 2013

Vid förhinder för statsministern, social- och hälsovårdsminister

PAULA RISIKKO

Justitieminister *Anna-Maja Henriksson*

*Bilaga
Parallelltext*

Lag

om ändring av 1 och 2 § i lagen om köpvittnen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om köpvittnen (573/2009) 1 och 2 §, sådana de lyder, 1 § i lagarna / och 1190/2011 samt 2 § delvis ändrad i lag / , som följer:

Gällande lydelse

1 §

Uppgift som köpvittne som grundar sig på tjänsteställning

Köpvittnen är

1) cheferna för magistraterna, häradsskrivarna, notarius publicus, polischeferna, biträdande polischeferna, *länsmännen*, ledande häradsfogdarna, häradsfogdarna och landskapsfogden samt närings-, trafik- och miljöcentralernas lantmäteringenjörer,

2) de tjänstemän vid Lantmäteriverket och tjänsteinnehavare i kommunerna som enligt 5 § i fastighetsbildningslagen (554/1995) kan vara förrättningsingenjörer,

3) de tjänstemän och arbetstagare vid beskickningar i utlandet som avses i 33 § i lagen om konsulära tjänster (498/1999).

Chefen för en magistrat, en polisinrättning och ett utskökningsverk samt en tjänsteman anställd vid Lantmäteriverket som förordnats särskilt får dessutom förordna underlydande tjänstemän till köpvittne. En tjänsteman som avgör inskrivningsärenden får dock inte förordnas till köpvittne.

Rätten att vara köpvittne upphör för de personer som avses i 1 och 2 mom. när deras tjänste- eller arbetsavtalsförhållande upphör.

Föreslagen lydelse

1 §

Uppgift som köpvittne som grundar sig på tjänsteställning

Köpvittnen är

1) cheferna för magistraterna, häradsskrivarna, notarius publicus, polischeferna, biträdande polischeferna, ledande häradsfogdarna, häradsfogdarna och landskapsfogden samt närings-, trafik- och miljöcentralernas lantmäteringenjörer,

2) de tjänstemän vid Lantmäteriverket och tjänsteinnehavare i kommunerna som enligt 5 § i fastighetsbildningslagen (554/1995) kan vara förrättningsingenjörer,

3) de tjänstemän och arbetstagare vid beskickningar i utlandet som avses i 33 § i lagen om konsulära tjänster (498/1999).

Chefen för en magistrat, en polisinrättning och ett utskökningsverk samt en tjänsteman anställd vid Lantmäteriverket som förordnats särskilt får dessutom förordna underlydande tjänstemän till köpvittne. En tjänsteman som avgör inskrivningsärenden får dock inte förordnas till köpvittne.

Rätten att vara köpvittne upphör för de personer som avses i 1 och 2 mom. när deras tjänste- eller arbetsavtalsförhållande upphör.

2 §

Av Lantmäteriverket förordnade köpvittnen

Om tillgången på köpvittnestjänster kräver det får någon annan än en i 1 § avsedd person på ansökan förordnas att vara köpvittne. Den som förordnas ska vara tillräckligt förtrogen med uppgiften och ha övriga förutsättningar att sköta den.

Rätten att vara i 1 mom. avsett köpvittne upphör när köpvittnet fyller 65 år. Ett förordnande till köpvittne kan återkallas, om

1) köpvittnet försummar sina uppgifter enligt denna lag,

2) köpvittnet i övrigt visar sig vara olämplig för uppgiften, eller om

3) förhållandena annars förändras så att ett förordnande till köpvittne inte skulle kunna ges.

Köpvittnet förordnas av och förordnandet återkallas av Lantmäteriverket. Ett sådant ärende avgörs av en särskilt förordnad inskrivningsjurist eller annan tjänsteman anställd vid Lantmäteriverket. Bestämmelser om sökande av ändring i beslut av en myndighet finns i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

2 §

Av Lantmäteriverket förordnade köpvittnen

Om tillgången på köpvittnestjänster kräver det får någon annan än en i 1 § avsedd person på ansökan förordnas att vara köpvittne. Den som förordnas ska vara tillräckligt förtrogen med uppgiften och ha övriga förutsättningar att sköta den.

Rätten att vara i 1 mom. avsett köpvittne upphör när köpvittnet fyller 68 år. Ett förordnande till köpvittne kan återkallas, om

1) köpvittnet försummar sina uppgifter enligt denna lag,

2) köpvittnet i övrigt visar sig vara olämplig för uppgiften, eller om

3) förhållandena annars förändras så att ett förordnande till köpvittne inte skulle kunna ges.

Köpvittnet förordnas av och förordnandet återkallas av Lantmäteriverket. Ett sådant ärende avgörs av en särskilt förordnad inskrivningsjurist eller annan tjänsteman anställd vid Lantmäteriverket. Bestämmelser om sökande av ändring i beslut av en myndighet finns i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Om rätten att vara köpvittne upphör i enlighet med ett förordnande som har getts förelagens ikraftträdande, när den som förordnats fyller 65 år och personen i fråga inte har fyllt 65 år vid lagens ikraftträdande, ska bestämmelserna i 2 § 2 mom. tillämpas i stället för förordnandet.
